

Werkgroep Ergotherapie RVT - WZC

Verslag bijeenkomst 19/09/2016 - Aalter

Werkjaar 2016 - 2017 - Nr. 1

Aanwezig:

Mira Vreven, Jolien Vandersteene, Vera Beuselinck, Isabel Claeys, Hilde Vermeersch, Marleen Lambert, Adelheid Dedoelder, Glenn Neyens, Lien Blomme, Nele de Jaeger, Riet Van Helleputte, Lien Meyvisch, Ilse Houttequiet, Jade Seyhnaeve, Anneleen De Spiegelaere, Veerle Van Coile

Verontschuldigd:

Martine Devisch, Frederik Vlaminck, Katrien Lepeire, Meredith Delaere, Sofie Naert, Yamina Kahlouche, Anne Van de Sande, Lien Braekeveldt, Petra Poissonnier.

1. Thema:

"Contactclowns in de zorg" - Een belevingsgericht zorgmoment voor mensen met dementie.
door Geert Baetens, contactclown.

Vooreerst willen we WZC Veilige Have, de Directie en Isabel Claeys, ergotherapeut, hartelijk danken voor de gastvrijheid en de ontvangst die onze werkgroep bij de start van dit nieuwe werkjaar te beurt viel.

De spreker van deze avond was Geert Baetens, bezieler, stichter en zelf contactclown bij "Contactclowns in de zorg, Neuze Neuze". We maakten kennis met een bevlogen man die van zijn hobby een volwaardige zorgtaak heeft gemaakt en die zijn ervaringen met heel veel enthousiasme met ons wist te delen.

Op de tafels troffen we diverse naslagwerken aan, ook het materiaal waarmee tijdens de sessie van een contactclown wordt gewerkt en nog tal van sfeerbeelden die ons op een mooie en sprekende wijze een idee gaven over waartoe een contactclown in staat is.

Bij de boeken:

- Wat alz door Kasper Bormans (ISBN: 9789461313348)
- De clown, het innerlijke kind door Ton Kurstjens (ISBN: 139789081065016)
- De clown, een wandelend hart door Ton Kurstjens (ISBN: 9090178929)
- Contact in nabijheid door Rien Verdult (ISBN: 9789033438059)
- Geen tijd? Leef nu door Paul Meert
- Praktijkboek Dementiezorg, van Achterdocht tot Zwerfgedrag door Ronald Geelen
(9789031385683)
- Carewell, catalogus

Bij het materiaal:

- Kleine muziekdoozjes (zachte muziek als ze in de ruimte worden gespeeld – tegen een tafel klinken ze plots veel luider omdat de tafel als "klankkast" fungeert)
- Bellenblazers
- Voelsjaal (verschillende stukjes stof aan elkaar genaaid tot een gesloten ronde met verschillende tactiele prikkels)
- Sjaaltjes

- Veren
- Empathiepop
- Kleurrijk valiesje
- Etherische oliën
- Klankschalen
-

Wat is “clownerie”:

Geert vertelt ons dat het hier gaat om een echte “metier” – het draait rond “aanvoelen” en het “hier en nu”.

Het Logo van de Contactclowns:

⇒ De vlinder:

- Een vlinder is broos, licht, kwetsbaar
=> ons “kwetsbaar” opstellen is geen kwestie van zwakte maar een kwestie van “durven” (Kasper Bormans)
- De vlinder in “jezelf loslaten” – jezelf ook eens anders durven tonen, het “gewone” loslaten
- In de contacten is de lichaamstaal zeer belangrijk
- De grondhouding van de contactmomenten = openstaan voor “affectieve aandacht”
=> het geven van affectieve aandacht draait rond kijken, voelen, ruiken ... de zintuigen
- Staat voor het contact met het zorgteam – dit contact is nodig om goed te kunnen “samenwerken”
- Wil het team uitnodigen om te komen kijken en te reflecteren met elkaar over de contactmomenten
- Clownerie haalt de hiërarchie in een WZC dooréén, iedereen wordt op een zelfde wijze benadert – het nodigt uit “om de vlinder in jezelf los te laten”

⇒ De spiraal:

- De groter wordende spiraal staat voor iets kleins dat bij de PmD groter kan worden gemaakt
- OF bij een overprikkeling iets terug kleiner maken

⇒ Neuze Neuze:

- De beweging “neuze neuze” komt niet van bij de Inuit maar van bij de Maori – zij gebruiken het als een begroeting – het komt in de “persoonlijke zone” en bevindt zich tussen een kus en een knuffel

Het motto en de kwaliteit van de Contactclowns in de zorg wordt gevormd door de 4 A’s:

- Aanraken
 - Affectie
 - Aanwezig zijn
 - Authenticiteit
- ➔ Dit leunt sterk aan bij de *Animatieve grondhouding en belevingsgericht werken*

De sessie van de contactclowns:

- De contactclowns komen liefst per 2 naar het WZC
 - o De ene neemt rechtstreeks contact met de bewoner
 - o De andere is “aanwezig”
 - o Onderling geven ze elkaar feedback
 - o Als er geen klik is of “meer is”, kan de andere overnemen
 - o De **lichaamstaal** is van groot belang tijdens de contactmomenten
 - o Contact met het zorgteam en Directie is zeer belangrijk om onderling af te kunnen tasten welke de verwachtingen zijn
 - o De contacten verlopen in een respectvol omgaan met de PmD
- De rode neus is een belangrijk attribuut (kan een opgezette neus of een gekleurde neus zijn)
 - o De neus zorgt er voor dat men in “een rol” kan stappen
 - o Het is herkenbaar – het laat “jezelf loslaten” toe (ook af en toe eens “zot” doen)
 - o Sommige bewoners reageren fel op de neus – anderen minder
=> ook “andere kledij” werkt goed
 - o Deze attributen helpen jou om “clown” te zijn
- Een namiddagsessie duurt in zijn totaliteit 3u:
 - o Start = aan iedereen op de afdeling goeiendag zeggen = contact maken
 - o Briefing met de referentiepersoon Dementie en/of de ergo
 - Bewoners die geselecteerd zijn voor de contactclowns overlopen op vlak van:
 - Veiligheid (gedrag, valrisico...)
 - Respect in de omgang
 - Het levensverhaal hoeft voor de contactclowns niet gekend te zijn omdat zij aan de slag gaan met “**het hier en het nu**”
 - **Personen met dementie zijn immers steeds in het hier en nu**
 - o De contactclowns gaan zich omkleden en klaarmaken voor hun clownerie-sessie
 - o Vooraleer te beginnen nemen ze even de tijd om in stilte te **mediteren** = het hoofd leeg te maken
 - o Tijdens de sessie gaat meestal een ergo mee om te begeleiden en te zien wat er gebeurt tijdens de contacten (= ook belangrijk voor feedback nadien)
 - o De clownerie gebeurt vooral 1 op 1
(het kan ook in de living maar de clownerie is vooral bedoeld als meerwaarde voor de bewoners bij wie weinig tot geen andere activiteiten in groep mogelijk zijn – in groep kan er eventueel ook overprikkeling optreden = te vermijden)
 - o Na de contactsessie wordt een feedbackmoment met het team voorzien
➔ de contactclowns willen PROCESMATIG te werk gaan = de bewoners meermaals terugzien om ze zo ook te leren kennen, met hen “op stap te gaan” door heen de contactsessies
- Bij het betreden van een kamer wordt de sfeer steeds afgetast – gebeurt op een **speelse** manier
 - o Respect voor de privacy is heel belangrijk (steeds eerst kloppen)
 - o Reactie van de bewoner afwachten
- Contact met de bewoner:
 - o Contact op ooghoogte of onder ooghoogte vergemakkelijkt contactname
 - o Lichamelijk contact maken door bv. de hand op de schouder van de bewoner te leggen (hiermee kan je ook wat “spelen” => eens de L-hand, dan de R-hand..., de hand leggen / niet leggen...)
 - o Steeds zeggen wat je gaat doen, ook wat je waarneemt... “ik zie...”
 - o Af en toe spiegelen

- Contact maken met de hand van de bewoner door de hand OP jouw hand te leggen, hierdoor kan de bewoner zelf beslissen of de hand al of niet blijft liggen
- Voelen hoe het “contact” is (ontspannen, warm, koud, klam...)
- Gebruik maken van materiaal (veertje of pluim, een balpen, bellenblazer, voeldoek...)
 - **Laat toe om fantasierijke “bewegingen” te maken**
(bv. een balpen kan voor allerlei bewegingen gebruikt worden: een kam, een beweging van paardrijden...)
tip om een bellenblazer te gebruiken: meermaals “kort” blazen zorgt voor meer bellen dan 1 keer hard blazen
 - Je kan ze groot of kleiner maken
 - Aandacht geven aan hoe het contact verloopt
 - Aandacht geven aan het “hier en nu”
- De contactclowns sluiten bij voorkeur een jaarcontract af met minstens 6 contactnamiddagen per jaar – soms loopt dit op tot 9 keer (afhankelijk van de zorgvoorziening).
 - Door de regelmaat leren de contactclowns zowel de bewoners kennen als het zorgteam
 - De feedback naar elkaar toe is van groot belang – dit zorgt voor een “proces”
- De prijs is 150€ per clown en per keer
 - werken met de contactclowns is een investering maar ook een beleidskeuze om te investeren in contactmomenten met dié bewoners die anders vaak uit de boot vallen – ook voor andere activiteiten over een jaar genomen, wordt vaak veel geld uitgegeven.
 - Door voor de contactmomenten te laten betalen, kan de voorziening en het zorgteam ook kritisch zijn, kwaliteitsvolle contacten wensen en groeit een samenwerkingsverband => dit is wat de contactclowns het liefst hebben

De contactclowns voorzien zelf ook in vorming en lessenreeksen om contactclowns op te leiden.

Ben je nieuwsgierig geworden en wil je nog meer weten: bezoek dan de website van de contactclowns:

www.contactclownsindezorg.be

2. Varia:

De volgende werkgroep gaat door in Woumen op 13 december om 14u.

Het thema dat is voorzien: gebruik van ICF en andere modellen

Voor verslag: Veerle Van Coile
Namens de Werkgroep Ergotherapie RVT-WZC